

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Martyrium

[Basel], 1492

Refutationes argumentorum que contra huius temporis martyrium fieri solent. Ca. xj

[urn:nbn:de:bsz:31-333321](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-333321)

stis. **D**issus quidē fui vobis in virtute dei: et verbo veri-
tatis: vos autē aberrastis: et me plusquā ego p̄dicauerim vo-
bis deū v̄m fecistis: hoc itaq; b̄ficiū meū amisistis. **H**ec
ille. **Q**ui his et h̄m̄oi ineptijs et blasphemijs **A**lchoran su-
um totalit̄ venenauit. **E**t licet aliq; de xp̄o vera asserat:
plura t̄n̄ falsa et ridicula interserit. **N**ec vllā baptismi: aut
penitentiae: aut sacrificij: aut alterius salutaris sacramēti
mentionē facit: q; nullus prior hereticus fecit. **O**b qd̄ po-
tius infidelis et ethnicus dici cōuenit q̄ hereticus. **N**am
hec heresis: siue infidelitas p̄mo p̄ Arriu; seminata fuit: q;
licet **J**esū xp̄m deū negaret: et creaturā esse assereret: alia
tamen eccl̄ie sacramēta: seu cerimonias obfuebat. **S**ecū-
do p̄ istū **A**boameth p̄ueta: qui xp̄m deū: aut dei filium
negat: omniaq; sacramenta abiicit. **U**ltimo p̄ antex̄pm:
qui nō modo illū deū v̄l dei filiū negabit: sed nec etiā bo-
nū hominē fuisse asserēdo ex toto cōplebit. **N**ā q; hec ex
demonē infidelitas manifeste processerit: ex ipsius demonis
verbis que hic ad litterā libro suo inseruit clarissime
monstrari p̄t. **A**it enī **A**ugustinus xvij. de ciuitate dei.
Porphyrū p̄m postq; a xp̄ianitate misabili apostota-
uit in libris quos contra christianos edidit retulisse: q;
oracula deorum consuluerit: et de christo quid esset inter-
rogauerit. **R**esponsum vero a demonib; fuisse: q; xp̄s bo-
nus quidē vir fuit: sed discipulos eius grauit̄ peccas-
se: qui ei diuinitatē ascribētes: rē quā ipse de se nō dire-
rat confinxissent. **Q**ue sentētia plib; in locis: et eisdem se-
re **X**b̄is in suo **A**lchorano reperitur. **C**urauit itaq; sup̄ om-
nia demon: ne diuinitas que maxime saluat homines in
ipso crederet: vt plene **A**ugustinus xvij. et xix. libro de ci-
uitate dei: et libro p̄mo de consensu euāgelistarū ostendit.
Ex quibus libris si diligēt̄ inspexeris: manifeste recollig-
es demonē eo tpe tēptasse: aut hoc p̄ficere machinatum
fuisse: ne scilicet xp̄s ip̄e aut de; aut ver; dei fili; crederet.

Que **R**efutatiōes argumētorum q̄ cōtra hu-
ius t̄pis martirium fieri solent. **C**a. xi.
Quoniam aliq; martirij opa mēte p̄prehēdere nō

Aboameth.
Antex̄p̄s.

Augustinus.
Porphyrus.

valētes inutilē ipm hodiernis tporibus friuolis aliqbus
d̄bis mōstrat: ⁊ quartū maxie gradū (quē vt oim pfectis
simū: minus illi cape possūt) impūgnare conant: decreui-
mus ne q̄s scrupul⁹ illū inatis mētib⁹ obstare possit clarissi-
me ostēdere: martyriū hoc tpe maxime necessariū eē. Et
q̄ ad illud bona: ⁊ specialius ad quartū ipsius gradū me-
rito psequatur: vt nō inutilē vt illi dicūt: quod supremus
est putent mōstrare. **A**iunt em̄ ex eo martyriū tps nō esse:
q̄ nulla est cōtra xp̄ianos psecutio quo tpe et nō alio xp̄i
martyres testimoniū deposuerūt. **S**imilit̄ spōte ad infi-
deles accedere: ⁊ vltro se in agone p certamine offerre:
nisi agonis fructū vberimū videat viro sancto nō cōue-
nit. **S**ic **P**aulus ap̄s sapiēter se in damasco ciuitate peri-
culo abstulit: q̄n lucrū ex suo agone minimū vel nullum
deuenire p̄sperit. **E**t cū apud ephesū lucrū q̄ plurimum
esse cognouerit: vltro se pericul⁹ offerre nō dubitauit. **A**t
nūc qualē ex hac tua spōtanea cōfessioe posse fructuz p-
uenire discernis: cū p̄fidissimi illi ac ceci: q̄n te occiderit
vix vltra canē se occidisse putabūt: a suis p̄cipue sp̄iali-
bus moniti: q̄ para disus ill⁹ ⁊ oim cōcedat peccatorū re-
missio: qui centū ad min⁹ ex christianis necauerint: **P**re-
terea ex alio multiplici quis videtur ad huiusmodi spō-
taneam confessionem accedere: cum nulla ad proximum
predicatio: seu charitativa precedat instructio. **N**on eniz
alicui christiano: vel minimum quicq̄s contra illozum in-
fidelium legem loqui permittitur: tunc enī aut statim in-
terficiunt: aut christum quisquis fuerit ille negare cogi-
tur. **E**t huiusmodi predicatio apostoloruz ac aliorū mar-
tyrum antiquorū principalis extitit causa. **A**mplius non
ad martyrium viri illi accedere: sed ad mortem certam se
videntur exponere: cum vt diximus sciant ex certo q̄ cuz
quid etiam paruum contra illozum legem predixerint:
christum vel negare cogunt: vel ineuitabili morte ple-
ctuntur: quod nō solum christianozum doctozes: sed an-
tiquozum philosophozum clamauerunt meliores.

Et si ad hec in exemplū antiquos martyres ducis: quoz
multitudo ingens et qui perfectiores sunt putati: sponte
martyrio se dederunt. **R**eplicant hi: hoc illo tempore le-
gitime fieri potuisse: qm̄ sciebant martyres illi: christi-
anos quotidie et vbiq; disquiri: et si vno die celari conti-
gisset alio possent in die reperiri. **I**deo vt iā martyrio di-
cati: causa aliqua etiā parua impellente: se sponte offer-
re non dubitabant: vt vel pximi alicui⁹ misericordia mo-
ti: q; ppter fidem illum torqueri cōtingeret. **E**t eiusdē ip-
si se fidei et pfessionis christianos cognoscerent: et ipsum
lacerari et se quiescere viderent: cōpunctione ducti in eā
sententiā se inferre nō recusabant: vt supra de **S**orgonio
scripsimus et **D**irotheo. **S**eu christi cōtumelias alij ferre
nō valentes zelo ducti: vt blasphemantes illos pro posse
in: reparent: periculis et martyrio se fortiter inferebāt: vt
Katherina: **G**eorgius et plures alij fuere. **S**ed nūc vt il-
li loquit: nō sunt hīoi psecutiones: nō querunt christia-
ni vt negare christū compellant: sed inter ipsos infideles
cōuersant plures q; pacifice et iocunde cum familijs suis
viuūt. **Q**uare cōcludentes hi dicere cōsueuerūt: **V**ive et
sta in domo tua q̄stum tibi pmittit deus: sectare iusticiam
et cetera opera misericordie: cōsolare patrē et matrē q; te
genuerunt. **N**utri in lege christi filios si habes: et vxorē;
nec te istis supstitionibus implica. **C**lericus es secularis:
opare religiose: rege vt bonus pastor ecclesiā tuā: et mar-
tyriū grande subibis. **S**i vero religiosum sub regule pfes-
sione te esse contingat magnū certe martyriuz depones:
si paupertatē quā es pfessus simplici corde amabis: si ca-
stum in omnibus te exhibebis: si obediētā iocūde et cuz
facilitate portabis: hec te martyre faciēt: hec te ferent ad
astra: hec tibi coronas purpureas geminabūt: quas dan-
das tpe psecutiōis martyrib⁹ suis doctores nri pdicunt.
Et sic hīoi ac similib⁹ verbis: rem sāctissimā et tpe isto ne-
cessariā: deo q; maxie acceptabilē pfudisse credūt. **Q**ue
vt friuola nec alicui⁹ pōderis clare cognoscas: reuocādū

Sorgonius
Dirotheus.

Katherina.
Georgius.

est ad memoriã q̄ supra tetigim⁹: q̄ x̄ps p̄mo eccliam dei
suo s̄guine acq̄sivit vt ait **Paul⁹** in actib⁹ ap̄loꝝ: loq̄ns
in **Aleto** ad maiores natu ecclie ephesi. **Et** ad illi⁹ imi-
tationē q̄ sanguine martyꝝ maxie aucta ⁊ sustētata fue-
rit vt certa nos docuit experientia. **Et** **Lactātius** pluri-
bus in locis has cōtrarietates ⁊ bella xp̄iane virtuti ⁊ ex-
ercitio plurimū cōueniētia esse demōstrat. **Et** manifesta
interim videamus exempla: q̄ data ecclesijs vndiq̄ pace
in pluribus ociuz ⁊ inertia successit: ⁊ ad hoc vsq̄ pueni-
mus: q̄ infideles succreuerint ⁊ maximā mundi p̄tē occu-
pauerint: pereat quotidie fides: hoc est credentiū nume-
rus: nec est qui velit succurrere. **Nolūt** armis p̄ncipes se-
culares: nolūt alij charitate bellare. **Nolum⁹** p̄sare q̄ si-
cut martyꝝ potissimū s̄guine fides n̄ra creuerit auctaq̄
fuerit ⁊ sustētata: q̄ simili ratiōe nūc deficiēs reparari pos-
set. **Sed** arguūt: martyꝝ t̄pus nō esse: cū nulla sit p̄secu-
tio: quā nos tamē maxiaz eē ostēdem⁹: piculosoꝝemq̄ q̄
vsq̄ ad horū infideliū t̄pa antiquitus fuerit. **Hec** mōstra-
re difficile putam⁹. **Tribus** etenim modis p̄secutiōes in
xp̄ianos ab infidelib⁹ fieri posse deprēdim⁹. **Aut** em̄ p̄se-
cutio illa corp̄is dominiū solū q̄rit: aut solā anime victo-
riā: aut aīam p̄fidie sue: vna cū corp̄e totalit̄ s̄bigere in-
tendit. **Et** licet infidelib⁹ q̄ maximā nūc orbis p̄tē possi-
dent: animas xp̄ianozū et corp̄ora ad eoz infidelitatē vt
plurimū cōducere querant: his tū trib⁹ vijs p̄seq̄ p̄posse
nō cessant. **Tūc** ei solū xp̄ianozū corp̄a p̄sequunt̄: q̄n̄ illos
gladio ⁊ potētia subiger̄ conāt̄. **Hec** religionē attēdētes
dūmō p̄ tūc tributū capiāt ⁊ t̄palit̄ d̄sent̄: religionē sua
viuere p̄mittūt vt **Armenia** maior ⁊ minor ab infidelib⁹ s̄b
acte tributū soluūt: ⁊ cerimōias ac religionē suā ille de-
gētes xp̄iano saltē noīe obsuāt. **At** in **Europe** p̄tib⁹ ne-
dū q̄ religionē n̄ra xp̄ianos viuere p̄mittāt: verū subacta
vrbe illoꝝ claudunt ecclias: nec publice aliqd̄ celebrare
patiūt vt testis ē **grecia** ⁊ **datia** q̄ illoꝝ potestati s̄bdunt̄
Et vt magna p̄s asie et africe ostēdit: nulla eoz d̄ño sub

Lactātius.

p. 263 d. 10

igitur ciuitas: quādo pauco in tpe tota fīdelis fiat. **Q**ue
psecutio antiquit⁹ nō fuit cū omīs fere mūdus ditiōi ro-
mane subditus esset: quo in tpe mirabilē martyrio fides
nra creuit. **N**isi hoc gothorū tpe ⁊ vādoloꝝ etiā fuisse
dicamus. **I**nstat ⁊ cōtra solā animā psecutio: qñ illā infī-
deles occidere: hoc est: ad eoz pfdiā viuēte corpore cō-
ducere satagūt: que psecutio sola ptra xpianos antiqstē
poribus fuit: ⁊ q̄to magis inualescebat (vt ait **L**actāti⁹)
tanto maior credētū numer⁹ resultabat. **S**ed hoc in tpe
fortissime nos psequit: vt nō solū dulcib⁹ illecebris: ⁊ lar-
ga licētia (qual nec infī romanos gētiles fuit) s̄bditos sibi
xpianos v^l suos pessimi infīdeles seducant sed a remotis
xpianoꝝ ptrib⁹: plures quos fortissimos credidissē phdo-
lor aliqñ traxerūt: vt corpis v oluptatib⁹ illecti: ad illos
accedētes: xpm suū dñm negare nō formidēt: quorūdieq;
aliꝝ negēt: ⁊ illoꝝ legi ingrati se s̄bditos pfitent. **P**agna-
est hec psecutio: nec ob maiorē ad heremū **P**aul⁹ here-
mita p̄mus aufugit. **E**st nanq; pna ad voluptates omnes
homīs natura: que nisi virtutibus alijs: ⁊ fidē firma solide-
tur: labit ⁊ discurrit: vt id clarissimi poete verū videatur
dicentis: q̄ nisi quecunq; maria vi teneant: **I**n pei⁹ ruere
ac retro sub lassa referrī. **N**ō alter q̄ qui aduerso vix flu-
mine lembū **R**emigijs subijt: si brachia forte relaxat. **A**t-
q; illū in preceps prono rapit alpheus amni. **I**deo talia
Amoameth subtilitē cōsiderā: scripsit in **A**lchoran. ca. xiiij.
Grauioris hostilitatis ⁊ inuestatiōis iudei sēp erga vos.
Amicitiē dō maioris xpiani repiunt: xpianoꝝ etenī sacer-
dotes ⁊ psules nō indignātes p̄sumptuose: cū verbū sup-
pphetā ppositū audiūt: veritatiq; cognoscunt: lachry-
mant ⁊ dicūt: **D**e⁹ nos cū illis bonis homīb⁹: credētes
nos illis associatur: sume speram⁹. **H**ec ille. **S**tatutis si-
milē ⁊ cōstitutionib⁹ suis alas nfas occidere curāt: statu-
entes q̄ si q̄s xpianus creditores xpianos sub eoz domi-
nio v^l alibi habeat: ⁊ xp̄z negās se pfdi lege subdat: om-
ne illi debitū remittat. **E**t sic vnū ego (nōdū p̄terit ān⁹)

Paulus p̄ri
m⁹ heremi.

Virgili⁹ ge-
orgicoꝝ. ij.

noui: quē nobilis certe animi putasses: et ob aliquale cre-
ditū: xpm dñm et deū suū abnegare nō timuit. **E**t vt sce-
lus adderet supra scelus filiū ppriūz similiē negare coe-
git. **T**ertio modo cōtra aiām et corpus psecutionē nobis
inferūt infideles: quā ab illis xpianoz corpa captiuantur:
et anime miserabiliter mori cogunt. **Q**uod licet ancill et eo-
rū suis discretionē fruētib⁹ multotiēs cōtingat: plurimū
tñ in pueris xpianis captiuis firma intētiōe carētib⁹ eue-
nire psucit: qui cū bellis capti: et iure gentiū sui effecti:
xpm (quia in infidelitate nutriti) acite negare coguntur.
Quare et saracenoꝝ soldanis singulo fere anno ingētem
xpianoz pueroꝝ multitudinē: qui in circuitu Eurini ma-
ris et paludis meothidos plurimū vendunt: precio emit:
illosq; in sua nutriēs infidelitate: corpa nō solū possidet:
sed animas captiuat. **E**t quia difficile ac piculosū eēt ar-
gentū a lōginquis ptribus ibidē portare: heu scelus horrē-
dū: a xpianis mercatorib⁹: vt aliqd inde lucrent: et tāti sce-
leris pncipes fiāt pciū vēdētib⁹ soluit oportuniū. **Q**ua-
re merito in nos venit ira dei: vt bellis quotidie vincāt:
cōculcent: vēdant: et vt supra diximus sine martyrio mise-
rabiliter nos occidant. **Q**uod preuidēs diabol⁹ in **A**tho-
meth lege scribendū curauit: q; eozuz exercitus cōtra nos
erit vt turris fortitudinis in circuitu. **E**t xx. ca. Alchoran
scribit. **O**mnēs incredulos expugnatē: sciētes deū timen-
tibus auxiliari. **L**ocat enī illos incredulos qui sue per-
fidie subdunt. **E**t septuagesimo septimo caplo deū intro-
ducit loquentem sibi ac dicentem: **T**u propheta incredu-
los expugnatum et predatum proficiscere: et vt te timeant
egredere. **I**psi nanq; iehennam viamq; malaz semper in-
sequuntur. **P**ersequuntur ergo nos omnibus modis infi-
deles: et vincimur: nec remedia adhibere curam⁹. **S**ed illi
qui cruce dñi se opponere cupiūt: nra garrulitate tradi-
cimus. **D**icentes q; nisi yberrimum pviderint fructum de-
bent se ab hoc certamē abstinere. **T**eluti nulli charitatis
officia exercere libea t: nisi qui prophetico spiritu futura

viderint: sed certe hūc pphetie spūm docuerūt nos scī
z exēplis z scripturis suis vnde querēdus esset annūcia-
uerūt: inspirauit z illū ipa veritas sine pditiōe clamās et
dicēs: **Q**uicūq; p̄siterit me corā homībus p̄sitero z ego
eū corā patre meo z angelis s̄ctis ei⁹. **P**recepit z me in-
sup querere primoz salutē. **O**stēdit dolendū de illis q̄
adiutorio destituti in infidelitatē quotidie dilabunt. **D**e-
gunt etenī z chustiani inter infideles z tota die cū ill ver-
santur. **P**ores illorum capiūt: subrepit infidelitas: fidei
nostre subsequitur titubatio. **S**criptū est nanq;: cū puer-
so peruerteris. **E**t nisi sustentent: in dānationis baratru-
subito discurrunt. **S**ed quo magis sustentari aut in fide cō-
firmari poterunt: q̄ exemplo z constantia martyris: **L**u-
ius fortitudinē fidei z charitatē non nisi a deo merito p̄-
uenire cognoscent. **Q**uare z fortificabuntur etiam capti-
uorum corda: quozū numerus illic pene est infinit⁹: z sta-
bilitatem assument in fide: qui vt humanius cū dñis suis
viuere possint relinquēdam fidē sibīipsis persuadere in-
cipiunt. **I**n singulo anno fidē sanctā negare nō dubitant
qui z si vñ a secura patria charitate spontanea ductum
aspicerēt: z ob christi confessionē z veritatis fidei sangui-
nē suū effundere viderēt: cōstantes in fide fuissēt. **E**t ne-
dū q̄ negassent: sed instāte causa mortē potius sustinere
elegissent. **Q**uid nōne plures qui xpm dñm suū turpiter
negauerunt viso hoc martyrij exemplo: territi et confusi
ad fidem sunt reuersi: z quod plus est in eandē christi no-
minis cōfessionē forti animo prurperunt. **L**ongū esset de
his exempla narrare: cū magnū iā vltra tractatuli nostri
ordinē capitulū peregerimus. **E**t nos ad alia psequēda
trahamur. **Q**ua ī re aditēdū q̄ nō solū h bona q̄ dixim⁹
exēplo martyris pueniēt: sed sanguinis illi⁹ effusi virtute:
qui sanguis tāte est efficacitē z potētē q̄ hec z maiora ab
omnipotentī deo valeat impetrare. **N**am refert **G**rego-
rius dialogorum libro tertio de martyre historiam cu-
ius solius sanguis totam fere hispaniam ad catholicam

Gregorius.

fidem reduxit. **C**ū etiam hispaniā oēs vuisigothoz gēs arriane perfidie possiderent: **H**erminigild⁹ rex filius liuigilch regis vuisigothozū ab arriana hereſe ad catholicā fidē: reuerediſſimo episcopo **L**eandro predicante puerus est. **Q**uem pater **A**rrianus vt ad eandē hereſem rediret: premiffis ſuadere ⁊ minus terrere conatus est. **C**ūq; ille cōſtantiffime reſpōderet: nunq; verā fidē quā ſemel agnouiffet ſe poſſe relinquere. **I**ratus pater eū priuauit regno: rebusq; omnibus expoliauit. **E**t cū nec ſic firmiffime mētis virtutē emollire potuiſſet: in arta illū custodia recludens: collū manuſq; illius ferro ligari iuſſit. **Q**ui ſic ligat⁹ terrenū regnū deſpicere: et forti deſiderio celeſte querere cepit: ⁊ tanto ſublimius trāſeuntis mūdi gloriaz deſpicere: q̄to ⁊ religatus agnouerat nihil fuiſſe qd̄ potuit auferri. **A**t ſupueniente paſchali feſtiuitate: intēpeſte noctis ſilentio: ad eum perfidus pater **A**rrianum episcopum miſit: vt ex eius manu ſacrilege ꝑſecrationis cōmunionē acciperet: quem deo dicatus iuuenis vt debuit exprobrauit. **Q**uod cū pater audiuerit infremuit: ſtatimq; ſuos apparitores miſit: q̄ cōſtantiffimū dei cōfeſſorē illic vbi iacebat occiderēt. **Q**ui accedentes ſecurē cū in eius cerebro infixiffent: vitā corporis abſtulerūt. **S**icq; martyris corpus cui nec deſuere miracula iure a cūctis fidelibus veneratus fuit. **A**t ꝑfidus pater ⁊ paricida: penitentia ductus hoc ſe feciſſe doluit: ⁊ cognita vera fide: ad quā timore ſue gētis puenire nō meruit ſuperueniēte egritudine deſunctus eſt. **P**oſt cuius mortem alius fili⁹ ſuus **r**ecardus in regno ſucceſſit: ⁊ non patrē ꝑfidū: ſ; fratrem martyrem ſequens: ab **A**rriane hereſeos ꝑrauitate conuerſus eſt. **E**t totā vuisigothozū gentē ita ad verā fidem perduxit: vt nullū ſuo regno militare ꝑmitteret: qui regno dei hoſtis exiſtere ꝑ hereticā ꝑſidiam non timeret. **Q**uare in hec verba concludēs **G**regorius ait: **Q**ua in re conſiderandū nobis eſt: quia totū hoc agi nequaq; potuiſſet ſi **H**erminigild⁹ rex/ ꝑ veritate mortuus non fuiſſet

Herminigildus.
Liuius.
Leander.

Recardus.

Gregorius.

Naz sicut scriptū est : nisi granū frumēti cadens in terra
mortū fuerit ipsum solū manet: si autē mortuum fuerit
multū fructū auferet: hoc fieri videm⁹ in mēbris: qđ faci
scimus in capite. In vni⁹ gothorū etem⁹ gēte: vn⁹ est mor
tuus vt multi viuerēt: ⁊ dñs vnū granuz fideliter cecidit:
ad obtinēdā fidē animaz seges multa surrexit. Hec ille.
Abagne igit⁹ potentie est martyris sanguis: qui xpianos
in fide fortificat: a periculis maximis liberat: accrescit et
a lapsu restaurat. Quid plura? Fideiū pncipes ad arma
cōtra p̄fidos incitat. Confusionē infidelib⁹ generat: vt tā
tum p̄ fide zelū cernētes (q̄tū fuit tormēta subijisse ⁊ mor
tes) in admirationē p̄mū ⁊ demū in fidei inquisitionē du
cant: quā reperiētes (vt antiquit⁹ p̄tingebat) morti ⁊ ipsi
p̄ tanta veritate se exponere nō formidant. Cū ḡ hec ita
sint vt vidisti: quid amplius obstas? dicens Paulū eda
masco periculū declinasse: quia lucy minimū v̄ nullū ex
tali agone cognouerat. Qđ nō solū nos pro tpe incipien
tis ecclesie potuisse a Paulo legitime fieri p̄cedamus: qđ
fidem xp̄i declarare oportunū p̄us fuerat. Clerū ex h̄ eti
am p̄firmam⁹: ne mēdax ip̄a veritas diceret. Nā dixerat
dñs de Paulo Ananie: qm̄ vas electiōis est mihi iste: vt
portet nomē meū corā gētib⁹ ⁊ regib⁹ ⁊ filijs isrl̄. Et alio
in loco: Posui te in lumē gentib⁹ vt sis in salutez vsq; ad
extremū terre. Quid enī tūc ex istis p̄fecerat? nisi qđ solū
in synagoga damasci xp̄m p̄dicauerat. Et si a iudeis subi
to interfectus fuisset: quō tanta mala pro nomine Jesu
prius sustinuisset: q̄ta vt p̄dixerat dñs oportebat eū pa
ti? Aufugit ergo in hierusalē: ibiq; fiducialiter agēs loq̄
batur cū gentib⁹ ⁊ disputabat cum grecis: illi autē quere
bant occidere eum: quod cū cognouissent fratres: eadem
vt puto causa deduxerūt Cesareā. Eadē de causa eripu
it dominus per angelū suū Petrū de manu herodis ⁊ de
omni expectatione plebis iudeoz. Et sic propter euange
lium predicandum fiduciā suscipiebant aliquādo a deo.
Cū cū Paulus esset Corinthi: dixit illi dñs nocte p̄ visio

Paulus.
Ananias.

Petrus.
Herodes.

nem: **N**oli timere sed loquere et ne taceas: propter quod et
ego sum tecum et nemo apponet tibi ut noceat tibi. **E**t ut rei
huius esse causam predicationem iterum ostenderet: subdit: **Q**uoniam
populus est mihi multus in ciuitate hac. Sed cum ulterius
in argumentum Paulum inducis: quod ultro se periculis apud ephe-
sum obtulerit: quia maius animarum lucrum periculo esse prou-
dit: legitime hoc pro posse in tanta re pensandum tibi affir-
mo. Sed in admirationem vehementer ducor et mente plurimum
cogito: quale uererrimum animarum lucrum in eo populi furo-
re prouiderit Paulus. **S**cribit Lucas in actibus apostolorum: quod fa-
cta in Epheso turbatione non minima: et impleta ciuitate con-
fusione: impetum fecerunt uno animo in theatrum raptum Caio et
Aristarcho: et macedonibus comitibus Pauli: exclamauerunt
(hi scilicet quod comotionem faciebant) dicentes: Magna est dia-
na Ephesorum. Paulo autem uolente intrare in populo non
permiserunt discipuli. **A**d quod ergo cogitare poterim? Pau-
lum in populum se uoluisse inferre? **N**on ut tunc ex periculo pro-
posito morti pro christi honore se exponeret: quam (ut paulo ante
uidimus) zelo predicationis nominis Iesu christi eo tempore uitabat
Confortatusque non multum ante fuerit in uisione nocturna a chri-
sto dicente: Noli timere. **N**on etiam quia uir sapientissimus igno-
rabat in furioso populo nihil iudicij nihil ue recti reperi-
ri posse. **Q**uare animarum lucrum non uideo. **N**ec quicquam hinc re-
cte posse considerare propendo. **N**isi forte dei adiutorio ipse
sensus plene insultum: auctoritate sua et eloquentia concurrerit
posse repemere cogitabat: ut clarissimi poete exemplo egis-
set dicentis: **A**c ueluti magno in populo cum sepe coorta est
Seditio: seuitque animis ignobile vulgus. **I**amque faces et
saxa volant: furor arma ministrat. **T**um pietate grauem ac
meritis si forte uix quem. **C**onspere silens: arreptisque auribus
astat. **I**lle regit dictis aures et pectora mulcet. **S**ed dato
tibi quod lucrum animarum magnum ut dicis proficere potuisset. **N**ullum
dicere poteris: quoniam in hac temporis huius spontanea oblatio equa-
le uel maius et nos tibi assignare possim? **S**i gentiliu[m] discussionem
ad fidem ex illo narrabis. **C**ausam non uideo quare et si inter

Virgilius.

infideles istos ille idem vel similis interficeretur nō idēz impleri posset. Si christianorū illorū qui tūc erāt in fide firmitudinē resultasse dicis: quare et non istis idē hoc tēpore eueniret? Si mentibus hominū stuporez ex hac sua spontanea oblatione ille intulisset vt ad vere fidei inquisitionez potuissent inde procedere: quid obstat quando nunc p publica xpi nominis p̄fessione hoc idēz eueniat? Si confusio infidelibus: si alioz apostolorū ad hoc idē p̄sequendū incitatio prouenisset: omnia et hoc tpe cōpleri possent. Poteras ergo rectius exemplū tuum p̄sequi: ac dicere Paulū semp̄ p̄mptū ex se quicūq; et vbiq; p̄tigisset pro laude et p̄fessione publica nominis Jesu xpi mortū se offerre. Nec vnq; nisi zelo p̄dicationis vbi dei: fm̄ q; p̄ Ananiā p̄dixerat illi dñs: s̄ p̄timefcebat. Quare serore aliquādo in pericula duct⁹ ab alijs: et p̄dicationis amore magis q; a se detinebatur: qui cupiebat quotidie dissolui et esse cū xpo. Unde post mltos agones et p̄dicationes magnas: quas iudeis et gentibus diuersis in locis pegerat: p̄ponens hierosolymaz accedere: scribit Lucas q; cum esset in miletho mittēs ephesuz vocauit maiores natu ecclesie. Qui cū venissēt ad eū et simul essēt: dixit eis: Vos scitis a p̄ma die qua ingressus sum Asiā qualiter vobiscū p̄ omne tempus fuerim seruiens dño cū omni humilitate et mansuetudine et lachrymis: et cū tēp̄tationib; q; mihi acciderunt ex insidijs iudeoz: quō nihil subtraxerim vobis vtiliū quominus annunciarē vobis: et docerē vos publice: et p̄ domos testificans iudeis atq; gentib; penitentiā et fidem in dñm nrm̄ Jesum. Et nūc ecce alligat⁹ ego spiritu vado in hierusalē: que in ea vētura sūt mihi ignoꝛans: nisi q; spiritus sanct⁹ p̄ omnes ciuitates p̄testat mihi dicens: qm̄ vincula et tribulationes me manēt hierosolymis. Sed nihil horū vereor dūmodo cōsumez cursū meū: et ministerium verbi mei qd̄ accepi a dño Jesu testificari euāgelij gratie dei. Hec ille. Vbi manifeste potes colligere q; dūmodo p̄fecisset ministeriū euāgelij fm̄ q; acce-

Ananias.

Lucas.

perat a **Jesu**: ad periculi locū se iaz accidere nō formida-
bat. **Nā** cū venisset ad **Cesareā**: et ad illū vir quidā pro-
pheta nomine **Agabus** supueniret tulit: vt scribit similiter
Lucas zonam **Pauli**: et alligans sibi pedes et man^o dixit:
hec die spū^s fact^o: **Uix** cui^o ē zona sic alligabūt ī hierl^m:
iudei et tradent in manus gentiū. **Quod** cū audiuisset^o:
rogabamus nos: et qui loci illius erant: ne ascēderet hie^o
soly^mā: tunc respōdit **Paulus** et dixit: **Quid** facitis flen-
tes et affligētes cor meū? **Ego** autē nō solū alligari: sed et
mori in hierusalē paratus suz ppter nomē dñi **Jesu**. **Hec**
Lucas. **Quid** ergo dices amice: nōne et hic se pericul^o et
morti sine alia cōditione offerre non dubitauit pro nomi-
ne **Jesu**? **Obtulit**: et que sibi predixerat ppheta **Agabus**
libenti animo sustinuit. **Hec** tamē tantū animaz lucrū ex
illo agone legimus: vel tūc perfecisse: q̄tum tu supra sub
sequendū puidere volebas. **Sed** ais ex alio capite hoc
tempore huiusmodi spontaneū martyriū: cum hac simpli-
ci nominis christi cōfessione inutile esse: quia nulla pce-
dat predicatio vel ad proximū instructio. **Quod** licet nō
faciliter tibi admiserim: cum et plures p̄dicauerint: et ne
sic repēte vt dicis interfecti fuerint: tamē qz et hec vt nar-
ras cōtingere possunt: dico q̄ exemplis: et potissimū ma-
ximo martyriū exemplo etiā predicare possumus. **Ad** qd
cōsequendū sola christi nominis p̄fessio: et q̄ nō sub alio
nomine illi saluari possunt: sufficere putam^o. **Nōne** inter
cetera q̄ scripsit **Paul^o** ad **Titū**: **In** omnib^o inq̄t teipsū
prebe exemplū bonoz operum? **Nōne** exempla plus di-
cent q̄ verba? **Plus** ex vite quis merito q̄ ex verbis edi-
ficatur. **Qua** in re dolorib^o et morti corpus suum amore
Jesu christi exponere nou^o martyr intendit. **Disce** ergo
per illi^o meritū penas effugere iusternales. **Nam** laudan-
da est illa **Liceronis** sententia: q̄ felix quicunq; alterius
dolore didicit posse cauere suū. **Cōsidera** ergo martyris
illius in christi fide constantiā: et nō tuā perdes: sed ma-
gno clauo firmabis. **Nā** vt ait poeta comicus: **Inspicere**

Licero.

Tefentius.

e

Gregorius nazanzenus.

tanquam in speculo vitas hominum iubeo: atque ex alijs sumere exemplū sibi. Ideo desiderabat Gregorius nazanzenus religiosos quosdam sui temporis videre: qui ad exemplū (vt inquit) et cōmotionē melioris vite ceteris omnibus viuunt: legis dei atque euāgelij taciti p̄dicatores. Afferret certe multū vborū p̄dicatio concedo. Sed si hoc impleri nō pōt: vlt̄ barbare lingue defectu: vlt̄ qz cū p̄mū aliqd de xp̄i nomine p̄dicare: aut cōtra eorū p̄fidā legē paz etiam loqui cognoscerēt: subito inefficiant: debemus ob hoc charitatem omnino abicere: dei honorē ac p̄ximī salutē negligere? Nā dic frater queso: quā aliā p̄dicationē fecit

Clauiculari?

Clauiculari? quando se exuens vestimēta p̄siliuit in stagnū cū alijs xp̄ianis et dixit: et ego xp̄ianus sū. Quā p̄cientia vlt̄ quas p̄dicationes fremēs cōtra xp̄ianos traianus ab Ignatio audiuit qm̄ impatori occurrens dixit: et ego christianus sum. Quid aliud dixisse in sua cōfessione

Ignatius.

Ignatius. legim? q̄ oēs dij gentiū demonia: dñs autē celos fecit? Quid aliud dixit Adrianus: q̄ annotare me cū

Georgius.

Georgius. his: qm̄ et ego xp̄ianus sū? Quid Adaucus? Quid Antonius

Adrianus.

Adrianus. et alij quos alio in capitulo nominauim? Quare nec his p̄radicere valēs dicis: Gladis ad certā mortē. Ac si

Adaucus.

Adaucus. sancti supradicti nō dubitassent de morte: que maiori romanoz edicto omnibus xp̄m p̄sistentib? et in p̄posito stare

Antonius.

Antonius. volentib? sine redēptione minabatur: et tu plusq̄ p̄pheta

Agabus.

Agabus. Agabus in his q̄ nescis certitudinē asseris. Sed dic mortuus ne fuit Franciscus: qui soldano dicere non dubita-

Franciscus.

Franciscus. uit q̄ in sua p̄fidia damnari illū necesse erat: et q̄ sine baptismo xp̄i saluari nō poterat? Portui fuerūt xij. fratres

Soldanus.

Soldanus. socij sui: qui omnibus his fuerūt p̄fētes: et crudele tūc cōtra xp̄ianos edictū soldanus emiserat. Portu? est frater

Agabus.

Agabus. ille ali? regule sancti Francisci q̄ in eorū monasterio montis syon in hierl̄m auctēticijs scripturis est annotat? q̄ crucem capiēs tpe orationis saracenoꝝ templū vbi orabāt

Franciscus.

Franciscus. cōtra eorū p̄stitutionēs intrauit: et in p̄spectu eorū circueus

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

Soldanus.

templū exiuit: qui insolito miraculo stupētes: nec illi qđ
minimum facere tēpauerūt. Opemur ergo iusticiā quaz
possumus: et dei et primi charitate incedam⁹: et ipse sū sui
placitū nos enutriet. Addebas et tuis verbis antique p
secutiōis tpe: vndiq; xpianos disquiri: et tanq; se marty
rio dicatos nec longo tpe euasuros noscētes: parua cau
sa cōciti martyrio se ingerere poterāt. At tu extra locum
psecutionis existis. Quis nā te cogit qđ ad illos accedas?
Respōdeo: Cogit me amor christi et primi: sciēs qđ si chri
stū vez esse deū inter illos pfitear: et qđ sine illo saluari
nō possunt: pfitēbit et ipse me corā patre suo et angel' scis
eius. Hec rē nouā pago. Quesiuit antiquit' psecutiōis lo
ca Bonifacius a Roma ad tarsum vsq; perueniens: vbi
in christianos persecutio seuiebat: et ibi martyrio coro
natus: rursus romani sui serui corpus reportarunt. Simi
liter Isaac syrus vir multa doctrina et sanctitate predi
tus audiens Rome contra christianos persecutionem in
nouari: vt et ipse ibidē nomē christi profiteri posset: e sy
ria romam deuenit. Per eundem modum seraphicus vir
Franciscus tribus vicibus ad infideles ire temptauit. Si
mille plures ex fratribus suis peregerunt. Et in fratrum
beati Dominici historijs scriptum habetur: qđ ab initio sū
dationis ordinis ad centum vere durauerit annos: qđ om
nium generali eorum synodo: plures reperiebātur ex fra
tribus qui eundi ad infideles licentias impetrabant: et
tu tuis inanibus verbis a tam sancto proposito me reuo
care putas. Dicebas etenim antiquos martyres compas
sione moueri: qđ proximos dilacerari perpenderent: et ipi
quiescerent. Hec me vis compassione et charitate illorū
duci qui quotidie vel prauorum conuersatione in fide
debilitantur: vel alijs illecebris ducti miserabiliter chri
stum obliuiscuntur: vel ipsum sponte negarunt vel nega
re aliqua ex causa coacti fuerunt. Laudas antiquos con
dolētes illi: qui tormentorū patiētia sibi gliaz triplicabāt

Bonifacius.

Isaac.

Franciscus.

Dominicus

Et modernos damnas qui charitate comoti: curretes in
baratru retinere volut: vel iam delapfos reuocare intena
dunt. **S**implicitatis hec vident: sed cauendu ne callidita
tis: vt quod tuipse imitari nolis: iuste ⁊ sanctissime ope
rantes tuis verbis damnare procures. **A**ddis et aliam
causa spontanee oblationis antiquo tpe martyrib⁹ extitit
se: blasphemiam scilicet nominis Iesu xpi: qua sufferre no
valetes: vt illos proposse increparer: periculis se expose
re non dubitabat. **S**ed respondeo presentib⁹ tēporib⁹ ab
infidelibus no minus q̄ antiquis blasphematur. **R**epli
cas: hec me no audire: vt illo feruore sim p̄cit⁹: q̄ illi co
citabant: ex quo ad illos accedēdo supstitutionibus vme im
plicari narras. **S**ed caue ne tu demonibus huiusmodi lo
quēdo te associes. **U**is nanq; q̄ si xpm quotidie blasphe
mari scio: q̄uis verba no audia: patienter ⁊ equo animo
fera. **D**amnas q̄ zelo diuino incendio: q̄ ad illos increpa
dos accedere cupio: q̄ opa charitatis exerceo. **S**ed ostē
dam tibi q̄ illoꝝ blasphemias quotidie audio: oculis ma
nifeste video: nec vt tu facere videris fingo me non aud
re. **Q**uesiui ⁊ reperi **A**lchoran de arabico in latinu egre
gie ⁊ fideliter traductu. **N**ec difficile fuit cu plures habe
ant illum ⁊ lego ⁊ plego: no vt xpi blasphemias audiaz:
sed vt eoz ineptias ⁊ p̄fidiam: ⁊ cognosca ⁊ refelles sciat
me ⁊ alios in sanctissima nostra fide confirmem: lego: ⁊ heu
prohdolor: christi blasphemias maximas repio: quas vt
tu etiā a audias: ⁊ zelo dei mecūq; in charitate mouearis:
ad illosq; increpandos simul accedamus: ex toto fere **A**
lchorano collegi. **N**am xij. eius voluminis capitulo ait:
Sciendū quidē eos incredulos esse qui Iesū **M**ari filiu
um deū esse dicūt. **E**t infra eodē capitulo: **O**mnes quidē
dicentes xpm Iesū **M**arie filiū deū existere: mēdaces et
increduli reperti sunt. **E**t infra eodē capitulo. **E**ps: ma
rie filius no est nisi dei nuncius: quē ⁊ plures nunciū p̄des
cesserūt: materq; sua vera: ⁊ ille vterq; comestibilib⁹ ves
cebant. **E**t xj capitulo p̄i⁹ dixerat: **S**ūmope qdē caue

dū: ne lege v̄ra quid indignū ⁊ iniustū proferatis: nec de
deo quicq̄ nisi v̄erz dicatis. Et sequit̄: Iesus a Marie fili⁹
dei nūcius suisq̄ spūs ⁊ verbū a Marie celit̄ missum exti-
tit. Et. lxxij. ca. Inducit deū loquētē de Iesu ⁊ dicētē:
Ille vero nō fuit nisi vir tātū: cui multā bonitatē cōtuli-
mus. Et. riiij. ca. Inducit deū loquētē ad Iesum: ⁊ dicē-
tem: O Iesu a Marie fili/tu psuades hominib⁹ vt dei loco
te matremq̄ tuā duos bos habeāt ⁊ venerent? Rōdit Je-
sus: Nolit deus vt ego qd̄ p̄ter verū dicaz. Et si ego pro-
tulī tu nosti: qz tu oīm secreta cordiū noscēs/mei cordis
archanū penetras. Ego vō nequaq̄ tui. Tu scis itaq̄ me
nil hominib⁹ nisi mādata tua dixisse: scilicet qz te deū meū
atq̄ suū inuocēt ⁊ adorēt. Quoz q̄diu tibi placuit testis
affui. Nunc aut̄ tu qui es testis oīm: postq̄ ab illis ad te
me sublimasti: eoz cognitor existes. Et. xx. ca. inq̄: Chris-
tianos vero dicētes Iesum esse filiū dei nugis assimilā-
tur: confundat deus: qui etiā suos sacerdotes atq̄ pōtifi-
ces Iesumq̄ a Marie filiū sibi dños loco dei summētes ve-
nerant: cū ipsis p̄ceptū sit nō nisi deū vnū adorare. Et in
eodē ca. Nulla fides est increduloz: sed error maximus.
Has itaq̄ vt vidisti xp̄i blasphemias diabolicus vir ille ⁊
plures suo libro inseruit. Has quotidie lego: nec me vis
irasci. Non vis me ad exprobadū moueri. Indignaris qz
bene operoz: qz tu forte nō bene operari intēdis. Sed hec
mecum pensa: conuertere ad bonū. Accingere gladio et
v̄na p̄cedam⁹ ad bellū: qm̄ pro victoria coronas prome-
rebimur eternas.

Ca. xij.

De impedimētis retrahētib⁹ nos a martyrio
Qm̄ iam multa diabolus adinuenerit: q̄ chari-
tatem nostrā aliquādo tepesciūt: et martyriū
desideriū paulatim a nobis repellunt: que sint
illa p̄ ordinē enarrabimus: vt his abiectis ducē
⁊ dñm n̄m Iesum xp̄m sequētes: velut expediti milites
nihil aliud q̄ crucis arma feram⁹. Fortis ⁊ callid⁹ est ho-
stis noster: qui cū nos alijs onerib⁹ q̄ veris armis defatigat

e ij